

Wolderse wildeman

Uitgeverij Het Verdronken Kalf

Bart J.G. Bruijnen

Wolderse wildeman

POST-SURREALISTISCHE STREEKROMAN

© 2023 Bart J.G. Bruijnen

Uitgeverij Het Verdronken Kalf

ISBN: 9789464922912 / NUR: 301

Tekst & vormgeving: Bart J.G. Bruijnen

Met dank aan het *Wolderse Wildeman Instituut*

Hoe de kiem werd gelegd voor een nieuwe benadering van landbouw en gewasverzorging, met aan het roer een man wiens passie en vastberadenheid hem geen rust zouden gunnen tot hij zijn dromen verwezenlijkt zag. Of...

Het intellectuele, het morele en het religieuze lijken me allemaal van nature verbonden en met elkaar verbonden in één groot en harmonieus geheel.

~ Ada Lovelace

Proloog

De as was de as, en terwijl de sterren aan de hemel fonkelden en de aarde zich in haar eeuwige dans om de zon wentelde, zoomde de Schepper langzaam in op een klein stukje van de wereld: de Kempische dorpen Aalst en Waalre. Het was het jaar 1850, en de laatste twee decennia waren getekend door onrust en tegenspoed. In de verte klonken nog de echo's van de Belgische Opstand, en plagen zoals aardappelziekte, tyfus en cholera waren over het land uitgerold als een verwoestende sluier van ellende.

En toch, ondanks deze beproevingen, schitterde de natuur in al haar pracht: de vennen glinsterden als zilveren spiegels, de heide kleurde paars als een vorstelijk tapijt en de bossen stonden fier als groene kathedralen. Maar deze idyllische verschijning verborg een verraderlijke waarheid – dat de natuur even wreed kan zijn als ze wonderschoon is.

In een spannend gedachtenspel zag de Schepper hoe het Kempische landschap transformeerde tot een apocalyptisch oord, verstoken van leven en hoop. Een Armageddon, langzaam ontstaan uit de nalatigheid van politieke beslissingen en menselijk ingrijpen. Zouden de mensen, met al hun invloed, daadwerkelijk wellicht ook in staat zijn om een dergelijke ramp te voorkomen? Of zou hun ondergang sowieso onvermijdelijk zijn, ongeacht hun vermogen om te interveniëren?

Wat was de rol van de mens in deze ongerepte wildernis,

zo schijnbaar onafhankelijk van zijn aanwezigheid? Had de natuur die mens eigenlijk nodig om te gedijen, of dreigde diens invloed juist het evenwicht te verstoren?

Bij al deze onhoorbare vragen streelde een zachte bries de wimpers van akkers en weilanden, en de wereld van Aalst en Waalre onthulde zich als een levend schilderij, doorspekt met kleuren die zich mengden tot een palet van groen, bruin en goud. En in dit schouwspel van licht en schaduw, waarin de zonnestralen zich kwiek verloren in het dansen der bladeren, wandelde een man door het uitgestrekte landschap. Zijn ogen – die een sprankeling van vastberadenheid vertoonden – gleden over de horizon, waar de bossen en velden samenvloeiden in een eindeloze symfonie van kleur en vorm, van puurheid. Hij voelde zich klein en nietig in het aangezicht van zoveel grootsheid, maar tegelijkertijd vervuld van een diep verlangen om te begrijpen, om te ontdekken wat er verborgen lag achter het laken van schoonheid dat de natuur zo zorgvuldig had geweven. Met elke stap die hij zette, verloor hij zich meer en meer in zijn eigen gedachten.

‘Is het mogelijk,’ peinsde de man bij zichzelf, ‘dat mijn onderzoek naar kunstmest de sleutel zou kunnen zijn tot het behoud van dit prachtige landschap en haar bewoners? Of breng ik met mijn pogingen om de natuur te temmen alleen maar meer ellende teweeg?’

Hoewel hij zich meer dan volledig bewust was van de grote verantwoordelijkheid die op zijn schouders rustte, voelde de man een flakkerende hoop in zijn borst ontvlammen. Hij beseftte dat alleen door onvermoeibaar te blijven streven naar kennis en begrip, hij wellicht in staat zou zijn om een verschil te maken in deze wereld – hoe klein ook. En dan maakte het ook eigenlijk niet uit of er misschien een verborgen kracht aan het werk was, een onzichtbare hand die het delicate evenwicht

tussen mens en natuur bewaakte.

‘De mens mag dan misschien niet noodzakelijk zijn voor de natuur,’ concludeerde hij uiteindelijk, ‘maar als we ons best doen om te leren, te groeien en verstandig te handelen, kunnen we wellicht samenleven in harmonie.’

Hij wist waarom hij hier gekomen was!

Bodemgoud

Ergens gaapte een vos en in het onvoorspelbare licht van de namiddagzon, die zijn laatste stralen door de getemperde glazen van het venster wierp, enkel verstoord door het zacht gekraak van het haardvuur, zaten de twee burgemeesters, die van Aalst en Waalre, zij aan zij in de weelderige werkkamer van laatstgenoemde, omringd door boekenkasten vol met lederen banden en schilderijen die de muren sierden. Het was een ruimte waarin luxe en comfort hand in hand gingen met de geur van oud perkament en boenwas; een stille getuige van de welvaart die de familie Swane al enige decennia kenmerkte.

Charles van Vorstenbosch, een gezette, gebochelde man van middelbare leeftijd wiens kalende schedel glansde in het gefilterde zonlicht, keek peinzend en met een air van pompeus gezag naar zijn collega uit Waalre, Pieter Swane, een iets jongere en slankere man, die zijn donkere haar in een strakke scheiding droeg, met een snor die fier zijn bovenlip sierde en een blik vol zelfvertrouwen in zijn ogen. Los hun uiterlijke

verschillen, waren ze beiden gevangen in een onuitgesproken rivaliteit – een strijd om prestige en aanzien die hen dreef tot voortdurende competitie, bijna tastbaar, als een onzichtbare draad die hen scheidde en tegelijkertijd verbond.

‘De tijden zijn veranderd sinds onze vaders de scepter zwaaiden,’ sprak Van Vorstenbosch langzaam, terwijl hij met zijn overgebleven haren speelde. ‘Rampspoed heeft ons land geteisterd: Deze laatste jaren hebben ons veel tegenslagen gebracht - ziekte, hongersnood en opstand. Wij, als fabrikanten en leiders van onze gemeenschap, moeten iets ondernemen om te voorkomen dat deze rampen zich herhalen. We moeten iets doen.’

‘Ja, daar ben ik het roerend mee eens, amice,’ antwoordde Swane, zijn stem gedempt maar vastberaden en doordrenkt van ernst. ‘We moeten een soortement man van de wetenschap, een natuurvorser of zo, zien te vinden die ons kan helpen deze problemen bij de wortel aan te pakken. Onze arbeiders vormen de ruggengraat van onze fabrieken, en zonder voedsel kunnen zij niet werken, en onze landerijen moeten vruchtbaar blijven.’

Op dat moment trad een jonge dienstmeid binnen, haar wangen blozend van inspanning, met een zilveren schaal waarop port en kaas prijkten. De burgemeesters loerden verlekkerd naar haar fraaie verschijning, maar wisten hun lusten te bedwingen.

‘Zo’n natuurvorser... Lijkt me een erg goed idee,’ stemde Swane toe, zijn ogen nog steeds op de dienstmeid gericht. ‘Maar waar vinden we die?’

‘In Utrecht,’ zei Van Vorstenbosch, terwijl hij een stukje kaas in zijn mond stopte. ‘Ik heb connecties daar.’

‘Laten wij dan een pact sluiten, mijn vriend. Samen zullen wij de kosten dragen om een man van kennis en ervaring naar onze dorpen te halen die ons uit deze donkere tijden kan leiden,

zodat onze gemeenschap kan bloeien en groeien.’

‘Dat is een wijs besluit. Moge dit het begin zijn van een nieuw tijdperk voor onze dorpen.’

De handen van de beide burgemeesters vonden elkaar boven de schaal met port en kaas, en hun pact werd bezegeld. Voldaan met hun goede idee ledigden ze in relatieve stilte de fles, daarbij beiden heimelijk denkend aan de dienstmeid in haar ondergoed.

In zijn werkkamer in een uithoek van de stad Utrecht zat Walter van den Eikhof aan zijn met stapels boeken, schrijfgerei, meetinstrumenten en microscopen bedekte bureau. De ruimte ademde een sfeer van geleerdheid en passie voor de natuurlijke wereld; elk oppervlak was bedekt met boeken, potjes gevuld met gedroogde planten en opgezette insecten onder glazen stolpen. Walter was een ietwat verstrooide man in de bloei van zijn leven en volledig opgenomen in zijn studie van de natuur en haar mysteriën, met een slank postuur, donker haar en een opvallend grote neus. Ondanks dat hij welgesteld was, droeg hij bescheiden kleding, hetgeen zijn status als naturalist benadrukte.

Het warme kaarslicht waarin zijn kamer baadde, creëerde een schaduwspel op de muren. Boekenkasten gemaakt van donker hout en vol met naslagwerken en verzamelde exemplaren van zeldzame boeken en publicaties vulden ongeveer de helft van de wanden en her en der hingen en stonden allerlei specimens van dieren en planten. Tegen één wand hing een groot schilderij van Pan, de Griekse god van het woud, omringd door verschillende Joodse kunst- en cultuurvoorwerpen die herinnerden aan zijn moeders afkomst.

‘De wereld om ons heen is een complex web van leven,’ mompelde Walter terwijl hij aantekeningen maakte in zijn

notitieboek. ‘Als we dit web kunnen doorgronden en haar geheimen ontsluitieren, dan kunnen we misschien een manier vinden om onze landerijen te beschermen tegen hongersnood en ziekte.’

Door het flikkeren der kaarsvlammen leek Pan dansend naar hem te lachen.

‘En wie weet,’ vervolgde Walter, zijn pen krassend over het papier, ‘zouden mijn ideeën over kunstmest wel eens de sleutel kunnen zijn tot een toekomst waarin mens en land hand in hand gaan, in harmonie en wederzijdse voorspoed.’

Zoals zo vaak verloor hij zich, buigend over zijn bureau, bevlogen in het bestuderen van alles om hem heen, in de wonderen van de natuur en haar geheimen. Als een ware dienaar van de wetenschap was hij vastbesloten om de wereld te begrijpen, zowel in haar schoonheid als haar verraderlijke duisternis. Hij wist dat er nog veel te ontdekken viel, en wist ook dat hij zou niet rusten tot hij zijn kennis had vergroot en zijn dromen waarheid had gemaakt.

Terwijl Walter nog peinzend maar een resolute blik in zijn ogen naar het schilderij van Pan staarde, klonk er een bescheiden kloep op de deur. Zijn hospita, een goedhartige vrouw met een gezicht als een appel in de herfst, verscheen ongeduldig en nieuwsgierig in de deuropening met een officieel uitzierende brief in haar handen.

‘Excuseer mij, mijnheer Van den Eikhof,’ sprak zij zachtjes, terwijl haar ogen onbescheiden door de kamer zwermden, ‘maar er is een brief voor u gearriveerd. Het lijkt een belangrijke kwestie te zijn.’

Ze overhandigde het document aan Walter en bleef gespannen wachtend op nieuws in de kamer staan.

Walters vingers streelden het zachte papier, trillend van verwachting. Met een dankbare glimlach brak hij het zegel en

ontvouwde de brief langzaam, zijn ogen gretig over de woorden glijdend die daar geschreven stonden. Het papier knisperde tussen zijn vingers. Terwijl hij las, leek zijn gezicht op te lichten als een hemellichaam dat zich in de stralen van de opkomende zon wentelt.

‘Het zijn de burgemeesters van de Kempische dorpen Waalre en Aalst,’ verklaarde hij, terwijl zijn hart een sprongetje maakte van enthousiasme, aan zijn hospita, die nog steeds zowat naast hem stond, haar ogen groot van de haast ongezonde belangstelling. ‘Zij verzoeken mij naar het zuiden af te reizen om hen te helpen met mijn kennis en expertise. Een belangrijk project.’

‘Och hemeltjelijef,’ prevelde de landlady, haar handen gevouwen alsof ze een heilig wonder aanschouwde. ‘Wat een eer, mijnheer Van den Eikhof! Wat gaat u doen?’

‘Zij vragen mij,’ sprak Walter met een stem die trilde van opwinding, ‘om het Kempische landschap te redden van de verwoestingen die het de laatste jaren heeft geleden: aardappelziekte, tyfus, cholera... Ze willen dat ik hun landerijen kom onderzoeken. Mijn ideeën over kunstmest zouden hen wellicht kunnen helpen.’

‘Dat is geweldig nieuws, mijnheer,’ zei de hospita ademloos en vol bewondering, haar ogen glinsterend van trots. ‘U zult vast veel goeds kunnen doen voor die mensen daar.’

‘Ja!’ antwoordde Walter vastberaden, zijn borst fier zwellend. ‘Dit is precies waar ik op heb gewacht. Het is mijn kans om mijn ideeën in de praktijk te brengen en werkelijk iets te betekenen voor de mensen en de natuur. Zou u zo vriendelijk willen zijn om een reiskist en een koets voor mij te regelen? Ik wil zo snel mogelijk vertrekken.’

‘Uiteraard, mijnheer Van den Eikhof,’ knikte de hospita gehoorzaam, en na een laatste blik van nieuwsgierigheid haastte

zich naar buiten om aan zijn verzoek te voldoen.

Alleen achtergebleven, staarde Walter naar de brief in zijn handen en dacht na over de mogelijkheden die voor hem lagen. Zijn gedachten fladderden als vlinders door het labyrint van zijn geest, op zoek naar de bloemkelk der wijsheid. Hij mijmerde over de wonderen die hij zou kunnen verrichten in het Brabantse land. Hij stelde zichzelf voor hoe hij als een ware redder in nood de akkers zou betreden, met zijn kennis van kunstmest als een fakkel die het pad naar een betere toekomst zou verlichten.

‘O, Brabant,’ sprak hij zachtjes, zijn stem gevuld met emotie, ‘land van vennen, heide en bossen, geteisterd door ziektes en tegenslagen, maar ook gezegend met een onverzettelijke veerkracht... Hoeveel goed zou ik kunnen doen in uw vruchtbare akkers, als ik erin slaag uw aarde te verrijken met mijn plannen betreffende kunstmest?’

De God Pan leek naar hem te knikken.

‘Misschien,’ vervolgde Walter, terwijl hij opstond en naar het raam liep, ‘zouden deze ideeën niet alleen een revolutie teweegbrengen in de landbouw, maar ook een nieuwe weg openen naar harmonie tussen mens en natuur, waarop wij beiden kunnen gedijen in wederzijdse voorspoed en vrede.’

Buiten zag hij zijn hospita haastig over straat gaan.

‘Ja,’ fluisterde Walter, terwijl hij uit het raam staarde en zijn blik zich verloor in de verte, ‘dat is de droom die ik zal najagen, met al mijn kracht, voor het welzijn van Brabant en haar bewoners.’

En met een kloekmoedige glimlach op zijn lippen begon Walter aan de voorbereidingen voor zijn reis naar het zuiden, gedreven door een onblusbaar verlangen om de wereld te veranderen en de natuurlijke orde te herstellen.

De schemering strekte zich in Aalst en Waalre als een fluwelen mantel uit over het landschap en gaf de plaatselijke taverne, Herberg De Ruwe Maagdentong, een warme en uitnodigende gloed. Met zijn houten balken en lage plafond straalde deze herberg een authentieke sfeer uit, als was het een laatste bastion van gezelligheid in een wereld die steeds sneller veranderde. De dorpingen verzamelden zich hier in het warme licht van knisperende haardvuren en flakkerende kaarsen, terwijl houten tafels en stoelen zich in de schemerige ruimte verspreidden. In het halfduister van de avond, waarin schaduwen speelden op de oude muren, zaten de broers Smolders, Toon en Geurt, samen met hun vriend Jan Wouters te genieten van een welverdiend glas bier.

De sfeer was levendig en uitbundig, met mannen en vrouwen die luidkeels en vol overgave liederen zongen over het Brabantse landschap en haar talrijke beeldschone jonge boerendochters, die, kotschuddend, over de landweggetjes liepen en als dartele kalfjes door de weiden sprongen, lonkend naar de jongemannen die hen bewonderden.

Gelach en gejoel vulden het lokaal, terwijl de geur van verschaald bier en boerenworst zich vermengde met de geur van rook en zweet. De kaarsen op de tafels flikkerden vrolijk mee op het ritme van de liederen, alsof ook zij wilden deelnemen aan het feestgedruis.

Echter, niet iedereen in de kroeg deelde dezelfde vreugde en gulle lach. In een donkere hoek, waar de schaduwen elkaar omarmden als oude geliefden, zat Karl Simon, de dorpsdokter, misprijzend en hoofdschuddend naar de bon vivants te kijken. Zijn ogen liepen over van argwaan en zijn strenge blik en gefronste wenkbrauwen verrieden zijn afkeuring voor de uitbundigheid van de zich onbezorgd vermakende jongelingen,

die in zijn ogen wellicht beter hun tijd konden besteden aan nuttiger zaken.

Ondertussen, de avond vorderde en de herberg ging steeds meer op een luidruchtig schouwspel lijken, raasde buiten de koets met Walter van den Eikhof over hobbelige landweggetjes richting het Brabantse land. In dezelfde koets bevond zich een moeder, vergezeld door haar onfortuinlijke dochter, wier uiterlijk niet bepaald tot de verbeelding sprak. De moeder, zich terdege bewust van haar dochters tekortkomingen, probeerde haar aan Walter te koppelen met een mengeling van wanhoop en berekening in haar ogen, terwijl ze tussendoor nerveus met haar gesprongen en droge lippen met een haarlok speelde.

Walter voelde evenwel geen enkele aantrekkingskracht tot het meisje en wimpelde haar avances netjes af. Hij sloeg zijn boek open en deed alsof hij las, terwijl zijn gedachten afdwaalden naar zijn Joodse afkomst. De vraag spookte door zijn hoofd of de mensen in dit onderontwikkelde Kempische land meer antisemitische sympathieën zouden kunnen koesteren dan de meer ontwikkelde stadsmensen uit zijn Utrecht. Hij vroeg zich af wat het betekende om Jood te zijn en hoe anders zijn leven eruit had gezien als hij deze kant van zichzelf meer erkend had. Hij voelde, ondanks dat hij een man van de wetenschap was, een diepe verbondenheid met het woord van God, alsof het antwoord op veel van de mysteries in het leven hierin lag verborgen. Terwijl hij hierover nadacht, viel ook langzaam maar zeker het dringende verzoek van de moeder, wier geur van een stal na de geboorte van een koe Walter met zijn grote neus maar al te goed kon ruiken, om hem met haar dochter te laten trouwen weg.

In de door het duister verder denderende koets laafde Walter zich aan zijn zorgen en hij hoopte dat de nacht snel

plaats zou maken voor de belofte van een nieuwe dag. Sowieso stond één ding al vast voor hem: in het landschap van Aalst en Waalre, waar schoonheid en gevaar hand in hand gingen, zou Walter zijn ware roeping vinden.

De zondagse kerkmis was aangebroken en de Sint-Willibrorduskerk, bescheiden maar fraai, baadde in een warme gloed van devotie en geloof. De kerkbanken waren gevuld met dorpsbewoners, hun hoofden plechtig gebogen in gebed, terwijl pastoor Paulus Schregardus zijn vurige preek over de zonde voortzette. Met een stem die trilde van passie, citeerde hij uit het Bijbelboek Jesaja, zijn woorden als donderslagen door de gewijde ruimte schallend.

Met opgeheven vinger preekte hij: ‘Ziet, de dag des Heeren komt, gruwelijk, met verbolgenheid en hittigen toorn, om het land te stellen tot verwoesting, en deszelfs zondaars daaruit te verdelgen. Want de sterren des hemels en zijn gesternten zullen haar licht niet laten lichten; de zon zal verduisterd worden, wanneer zij zal opgaan, en de maan zal haar licht niet laten schijnen.’

Op een van de achterste banken van de kerk, nauwelijks in staat hun lachen te bedwingen, probeerden de gebroeders Smolders en Jan Wouters elkaar aan het gieren te brengen. Hun ogen vol ondeugd en hun gezichten rood aangelopen, zochten ze naar manieren om de sombere sfeer van de mis te doorbreken. Doch Liesbeth, de dienstmeid van de pastoor, een jonge vrouw van negentien met een hartvormig gezicht, bruine ogen en een dromerig karakter, merkte hun lacherige gedrag op en maande hen met een strenge blik tot stilte. Hoewel haar lippen een strenge terechtwijzing vormden, dansten haar ogen eveneens speels, alsof ze zelf ook moeite had om niet toe te geven aan de vreugde die het drietal verspreidde.

Schregardus schalde door de kerk: 'De lucht van de zondaar is vervuld met angst en onzekerheid, terwijl zijn lot omlaag dondert van de heuvels. De zon is voor hem al tijden onder, maar de sterren des hemels en zijn gesternten zijn nog niet begonnen met schijnen. Er is voor hem geen maan te bekennen, alleen de zwakke gloed van een verlaten landschap. En als de hele wereld een adem stil wordt, is het als of de geesten van de aarde samenkomen in de kille verte. Er is geen geluid te horen, behalve het zachte gefluister van de wind. En dan ineens is daar de verdoemenis!'

Langzaam maar zeker viel er een rust over het kerkbankje van het drietal. Ze knikten dankbaar naar Liesbeth en hervatten hun devoot gebed. Toen de mis eindigde, richtten ze hun ogen vol hoop naar het heilige altaar en werden getroffen door de schoonheid ervan.

Hun blikken ontmoetten die van Liesbeth, die al net zo verwonderd was door de overweldigende spiritualiteit in de kerk als zij. Ze glimlachten elkaar bemoedigend toe; alle vier begrijpend dat geloven niet noodzakelijk betekent dat je je plezier moet opgeven.

Liesbeth naderde de uitgang van de kerk met een onrustig en nieuwsgierig gevoel. Terwijl ze haar hand door het heilige water haalde, begonnen haar gedachten af te dwalen. Hoe zou het zijn, dacht ze, om het hof gemaakt te worden door drie knappe jonge mannen tegelijk, die allemaal om haar aandacht streden? Ze kon bijna hun handen op haar huid voelen, hun monden die haar lippen verkenden, hun gefluister dat haar oren kietelde. Ze voelde een hitte door haar lichaam stijgen toen deze verboden fantasieën door haar hoofd tuimelden en haar behoefte om het onbekende te verkennen versterkten. Ze stapte de kerk uit en pauzeerde in de felle zon, haar gedachten nog steeds om haar heen dwarrelend. Ze wist dat ze er nooit

achter zou komen, tenzij ze dapper genoeg was om het risico te nemen en op zoek te gaan naar de antwoorden. Ze haalde diep adem, verzamelde haar moed en ging op weg naar een pad waarvan ze hoopte dat het haar naar een avontuur zou leiden. En ze had daarnaast trouwens nog redelijk wat huishoudelijke werkzaamheden te doen.

Toen een behoorlijk deel van de kerkgangers van de zondagse kerkmis al minstens een derde pot bier aan het ledigen was in De Ruwe Maagdentong, kwam Walter aan in Aalst. Meteen begaf hij zich naar de villa van burgemeester Van Vorstenbosch, zoals van hem verwacht werd. Het huis, kleiner en minder luxueus dan dat van de burgemeester van Waalre, straalde een eenvoudige charme uit die Walter zowel intrigeerde als geruststelde. Hij kon niet anders dan zijn ogen uitkijken naar de dorpse bedrijvigheid op straat: mensen die, zelfs op zondag, hun dagelijkse taken uitvoerden op een onverharde weg, een wereld verwijderd van het stadsleven dat hij gewend was.

‘Ja,’ dacht Walter bij zichzelf, terwijl hij zijn avontuurlijke geest omarmde, ‘hier in dit dorp zal ik een mooie tijd hebben, vol interessante ontdekkingen.’

En zo, met zijn hart vol verwachting, liet hij zich door de dienstbode van de burgemeester naar dienst werkkamer leiden.

In de gang zag Walter een mooi, jong meisje lopen, haar wangen blozend en haar ogen glinsterend als ze naar hem lachte. Hij nam aan dat zij de dochter van de burgemeester moest zijn, en voelde een warmte in zijn borstkas opborrelen bij de gedachte aan de vriendschappen en ontmoetingen die hem te wachten stonden in deze kleine, knusse gemeenschap.

De werkkamer van burgemeester Van Vorstenbosch, waar Walter werd binnengeleid door de smaak en reuk missende bode, baadde in een gedempt licht dat zijn weg naar binnen vond door de kleine ramen, gehuld in zware gordijnen die het daglicht slechts schoorvoetend toegang verleenden. Het vertrek, gehuisvest in een hoek van het bescheiden maar behaaglijke pand, ademde een atmosfeer van ernst en gewichtigheid, waarbij de massieve eikenhouten meubelen, voorzien van ingewikkeld snijwerk dat getuigde van generaties vakmanschap, een niet te negeren indruk van autoriteit opriepen.

In het hart van deze statige ruimte, omringd door wanden behangen met imposante boekenkasten gevuld met rijen ongelezen werken over kunst en geschiedenis, stonden vier mannen, van wie er twee gezeten waren in de robuuste lederen fauteuils, terwijl hun collega's rechtop stonden, als wachters bij de poorten van de geleerdheid. Walter groette hen allen met gepaste eerbied en nam plaats in de kring, zich bewust van de formele stemming die als een onzichtbare mantel over de bijeenkomst hing.

‘Zoals ik vernomen heb van een oud-studiegenoot,’ begon dokter Simons, zijn stem doordrenkt van scepsis terwijl hij Walter strak aankeek, ‘bent u via uw moeder van Joodse afkomst. Is dat correct?’

Bij deze woorden bespeurde Walter hoe een vleug van onrust door de werkkamer trok, als een koude windvlaag die zich langs de ruggengraat van de aanwezigen nestelde. Hij bestudeerde de kamer, de nogal gespannen uitdrukkingen en de voelbare angst van de aanwezigen in zich opnemend. De beide burgemeesters probeerden zenuwachtig elkaars blikken te ontwijken. Walter haalde diep adem en probeerde zijn hart